

UZASADNIENIE

W niniejszym projekcie proponuje się zmiany w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2017 r. poz. 1221) – zwanej dalej: „ustawą VAT” w zakresie wystawiania faktur, oraz w zakresie zmian w systemie kas rejestrujących. Projekt przewiduje także zmianę w ustawie z dnia 11 maja 2001 r. - Prawo o miarach (Dz. U. z 2016 r. poz. 884, z późn.zm.) – zwanej dalej: „ustawą – Prawo o miarach”, mającą charakter dostosowujący do projektowanych zapisów w ustawie VAT.

Podatek od towarów i usług jest najważniejszym źródłem dochodów budżetu państwa, dlatego też wielkość i stabilność wpływów z tytułu tego podatku jest niezwykle istotna z punktu widzenia bezpieczeństwa państwa, a także polityki społecznej i gospodarczej państwa. Jednym z instrumentów umożliwiających kontrolę prawidłowości rozliczeń w podatku VAT stanowi obowiązek prowadzenia ewidencji obrotu i kwot podatku należnego przy zastosowaniu kas rejestrujących przez podatników dokonujących sprzedaży na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej oraz rolników ryczałtowych. Dotychczasowe doświadczenia z istniejącym systemem kas rejestrujących (w kontekście doświadczeń innych krajów) wskazują na konieczność jego modernizacji w celu wykorzystania nowych rozwiązań technologicznych, których skuteczne wprowadzenie wymaga zmiany istniejących ram prawnych.

Niniejszy projekt ustawy wprowadza rozwiązania pozwalające na stosowanie do ewidencji obrotu i kwot podatku należnego ze sprzedaży na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej oraz rolników ryczałtowych, kas rejestrujących przesyłających informacje do centralnego systemu informatycznego prowadzonego przez Szefa Krajowej Administracji Skarbowej (w skrócie Szef KAS), zwanego dalej „Centralnym Repozytorium Kas”.

Nowe kasy rejestrujące będą miały wbudowaną funkcjonalność, która umożliwi zautomatyzowany i bezpośredni przesył informacji z kasy rejestrującej do Centralnego Repozytorium Kas. Przesyłane będą informacje o każdej transakcji zaewidencjonowanej na kasie rejestrującej, ze szczegółami pozwalającymi na ustalenie wysokości obrotu i kwot podatku należnego, stawki VAT, rodzaju towaru/usługi, a także czasu i miejsca instalacji kasy. Co przy tym niezmiernie istotne, przesyłane informacje będą w pełni zanonimizowane, jeżeli chodzi o dane nabywcy. Informacje z kas rejestrujących będą stanowiły w praktyce elektroniczny obraz paragonów, na których nie podaje się żadnych informacji dotyczących konsumenta, oprócz numeru identyfikacji podatkowej (NIP) nabywcy, w przypadku gdy nabywca poda ten numer w trakcie dokonywania transakcji. Szef KAS będzie zatem gromadził informacje o sprzedaży dokonywanej przy użyciu kas rejestrujących przez danego podatnika, natomiast nie będzie miał żadnych informacji na temat konsumentów, nabywających dane towary lub usługi.

Przesyłanie informacji z kas rejestrujących będzie odbywało się w sposób ciągły i zautomatyzowany. To znaczy, kasa rejestrująca będzie fiskalizowana w momencie jej połączenia z Centralnym Repozytorium Kas i następnie będzie wysyłała, z określoną

częstotliwością, informacje o dokonanych transakcjach. Przesył informacji będzie dokonywany za pośrednictwem sieci teleinformatycznej.

Otrzymywanie i gromadzenie informacji z kas rejestrujących będzie stanowiło niezmiernie ważny mechanizm do przeciwdziałania zjawisku szarej strefy. Dane o sprzedaży będą wpływały praktycznie w czasie rzeczywistym, będą zawierały znacznik geograficzny oraz czasowy, co umożliwi dokonywanie szczegółowych analiz zmierzających do ustalenia prawdopodobieństwa, że dany podatnik nie ewidencjonuje swojej sprzedaży na kasie rejestrującej lub ewidencjonuje tylko część sprzedaży. Zakłada się, że projektowane rozwiązania przyczynią się nie tylko do wzmocnienia kontroli prawidłowości rozliczania podatku VAT, ale także uproszczenia samego procesu kontroli rozliczeń u przedsiębiorców z uwagi na możliwość zdalnego monitorowania przez organy podatkowe ewidencjonowanego na kasach obrotu i kwot podatku należnego. Proponowane rozwiązania umożliwią także zwiększenie dochodów budżetu państwa w wyniku zakładanego zwiększenia poboru podatku VAT na ostatnim etapie obrotu towarami i usługami.

Jednocześnie, zgodnie z niniejszym projektem, ustawodawca dopuszcza stosowanie do prowadzenia ewidencji obrotu i kwot podatku należnego kasy rejestrujące dotychczas używane przez podatników tj.: kasy z kopią papierową oraz kasy z elektronicznym zapisem kopii.

Przy czym kasy rejestrujące z kopią papierową i z elektronicznym zapisem kopii, będą stopniowo wycofywane z rynku, jako rozwiązania, które nie spełniają wymogów nowego systemu kas. Wycofywanie to będzie odbywało się w sposób ewolucyjny, zróżnicowany w zależności od rodzaju kasy. Kasy z kopią papierową nie będą mogły mieć wymienianej pamięci fiskalnej, po jej zapelnieniu. Zatem podatnik stosujący kasę rejestrującą z kopią papierową, po zapelnieniu pamięci fiskalnej, będzie musiał nabyć nową kasę, z zapisem elektronicznym lub kasę nowego rodzaju. Ograniczenie to spowodowane jest tym, że przestarzała technologia używana w kasach z papierową kopią praktycznie uniemożliwia skuteczną kontrolę rozliczeń podatkowych. Kontrola taka musi być prowadzona w oparciu o papierowe wydruki kopii paragonów, jest więc długotrwała i mało efektywna.

Docelowym systemem będzie system kas rejestrujących umożliwiających przesył informacji do Centralnego Repozytorium Kas w warunkach określonych niniejszą zmianą ustawy. Projekt nie przewiduje jednakże obowiązku wymiany kas rejestrujących na nowy rodzaj kas, poza wyjątkami dotyczącymi określonych branż. Przyjmując za główny cel przeciwdziałanie nadużyciom w podatku VAT, podatnicy prowadzący działalność gospodarczą w zakresie branż szczególnie narażonych na nieprawidłowości w zakresie ewidencjonowania obrotu i kwot podatku zostaną w pierwszej kolejności objęci bezwzględnym obowiązkiem stosowania do ewidencji obrotu i kwot podatku należnego kas rejestrujących spełniających nowe funkcje.

Ponadto, w niniejszym projekcie zmienia się zasady wystawiania faktur do sprzedaży zaewidencjonowanej na kasie rejestrującej. W związku ze zgłaszanymi znacznymi nadużyciami w zakresie wystawiania faktur, które nie mają odzwierciedlenia w istniejącym stanie faktycznym (tzw. „pustych faktur”) do paragonów fiskalnych, proponuje się ograniczyć

prawo do wystawiania faktur dla przedsiębiorców do paragonów, które będą zawierały numer, za pomocą którego nabywca towarów lub usług jest zidentyfikowany na potrzeby podatku lub podatku od wartości dodanej. Regulacja ta pozwoli na eliminację procedury wystawiania faktur na podstawie zebranych paragonów pozostawionych przez innych klientów.

Art. 1 pkt 1 (art. 106b ust. 4 ustawy VAT)

W projektowanym art. 106b dodaje się ust. 4 ustawy VAT i wprowadza się zasadę, że w przypadku sprzedaży zarejestrowanej przy zastosowaniu kasy rejestrującej, fakturę wystawia się dla nabywcy towarów i usług będącego podatnikiem, wyłącznie jeżeli paragon dokumentujący tę sprzedaż zawiera numer, za pomocą którego nabywca towarów lub usług jest zidentyfikowany na potrzeby podatku albo podatku od wartości dodanej. Jeżeli więc nabywca, będący podatnikiem, będzie chciał otrzymać fakturę do paragonu, który posiada, to sprzedawca wystawi mu taką fakturę tylko w tej sytuacji, kiedy na paragonie będzie wpisany numer NIP nabywcy. Chodzi o powiązanie wystawianej faktury z konkretnym paragonem, tak żeby uniemożliwić wystawianie faktur do paragonów, które nie zostały wystawione dla nabywcy żądającego faktury.

Zmiany te są reakcją na zaobserwowany proceder polegający na wystawianiu faktur na zaprzyjaźnione firmy, w zamian za korzyść majątkową, do paragonów fiskalnych wygenerowanych przez kasę, a nie odebranych przez klientów. Firmy na podstawie wystawionych faktur dokonują odliczenia podatku VAT, mimo że w rzeczywistości nie nabyły towarów lub usług, a tym samym zawyżają koszty podatkowe.

Wprowadzenie przepisów uniemożliwiających prowadzenie takiego proceduru jest zatem niezbędne, w świetle prowadzonych działań zmierzających do uszczelnienia systemu podatku VAT. Napływające sygnały dotyczą wprawdzie nadużyć głównie w branży paliwowej (nabycie paliwa na stacjach paliw) oraz budowlanej (zakupy materiałów budowlanych), jednakże zasadne jest wprowadzenie regulacji zapobiegających takiemu procederowi o charakterze ogólnym, obejmującym wszystkie transakcje na rynku (które potencjalnie mogłyby stać się przedmiotem nadużyć). Proponowana zmiana pozwoli na wyeliminowanie przypadków wystawiania faktur na podstawie pozostawionych przez nabywcę paragonów fiskalnych.

W związku z tym, że nie wszystkie obecnie funkcjonujące na rynku kasy rejestrujące posiadają możliwość generowania na paragonie fiskalnym NIP nabywcy stosowanie tego przepisu będzie ograniczone do tej grupy kas, które posiadają tę funkcjonalność. W pozostałych przypadkach nie będzie możliwości wystawienia faktury do paragonu fiskalnego wydrukowanego przez kasę rejestrującą dla nabywcy będącego podatnikiem. Podatnik, który będzie chciał otrzymać fakturę będzie w takim przypadku musiał zadeklarować sprzedawcy w momencie sprzedaży, że jego transakcja nie powinna być rejestrowana na kasie i dokumentowana paragonem fiskalnym, tylko, że chce otrzymać fakturę.

Co istotne, wprowadzany przepis nie wyłącza możliwości zażądania przez nabywcę, który nie jest podatnikiem, wystawienia jemu faktury. Konsumenci zachowują uprawnienie do żądania wystawienia faktury, co ma duże znaczenie w kontekście np. dochodzenia gwarancji za towar,

czy też dokumentowania wydatków dla innych potrzeb, np. realizowania ulg w podatku dochodowym od osób fizycznych. Jeżeli jednak faktura będzie miała być wystawiona na żądanie klienta do paragonu fiskalnego i paragon ten nie będzie zawierał nr NIP nabywcy, wówczas faktura również nie powinna zawierać nr NIP nabywcy. Taki sposób dokumentowania transakcji będzie miał odzwierciedlenie również w składanych plikach JPK_VAT. Jeżeli faktura będzie wystawiana na rzecz podmiotu innego niż podatnik, czyli będzie wystawiana na żądanie konsumenta, wówczas taka faktura nie powinna być wykazywana odrębnie w ewidencji sprzedaży.

Art. 1 pkt 2 lit. a (art. 111 ust. 3a ustawy VAT)

Przepis art. 111 ust. 3a ustawy VAT określa podstawowe obowiązki podatników prowadzących ewidencję obrotu i kwot podatku należnego przy zastosowaniu kas rejestrujących. Wprowadzane zmiany mają charakter dostosowawczy do zmian związanych z wdrażaniem nowego typu kas oraz doprecyzowujący dotychczasowe brzmienie przepisów. W związku z tym nadaje się nowe brzmienie art. 111 ust. 3a pkt 4 ustawy VAT. Zgodnie z projektowanymi przepisami podatnik prowadzący ewidencję obrotu i kwot podatku należnego przy zastosowaniu kas rejestrujących będzie zobowiązany poddać kasy rejestrujące w obowiązujących terminach obowiązkowemu przeglądowi technicznemu przez właściwy serwis.

Nowy rodzaj kas rejestrujących zapewnia klientowi możliwość otrzymania m.in. paragonu fiskalnego w formie papierowej, w dalszym ciągu będzie istniał obowiązek drukowania paragonu fiskalnego dla klienta, jednakże podatnik użytkujący ten rodzaj kas nie będzie zobowiązany do drukowania kopii dokumentów fiskalnych (art. 111 ust. 3a pkt 8 ustawy VAT). Regulacja ta stanowi uproszczenie dla podatników.

Ze względu na fakt, że kasy rejestrujące, co do zasady, będą się łączyły z Centralnym Repozytorium Kas w sposób zautomatyzowany, wykluczono obowiązek zgłoszenia kasy rejestrującej do naczelnika urzędu skarbowego w celu otrzymania numeru ewidencyjnego (obecny art. 111 ust. 3a pkt 10 ustawy VAT). Obowiązek zgłoszenia kasy będzie nadal ciążył na podatniku, który zakupi i będzie stosował kasę z kopią papierową lub kasę z elektronicznym zapisem kopii (art. 111 ust. 6ad ustawy VAT).

Dodane pkt 12-13 w art. 111 ust. 3a projektu ustawy VAT, nakładają na podatnika obowiązek zapewnienia połączenia kasy rejestrującej za pośrednictwem sieci teleinformatycznej z Centralnym Repozytorium Kas w sposób umożliwiający ciągłe, zautomatyzowane i bezpośrednio przesyłanie informacji z kas rejestrujących oraz obowiązek przekazywania tych informacji w postaci elektronicznej odpowiadającej strukturze logicznej, o której mowa w art. 193a § 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2017 r. poz. 201, z późn. zm.). Przesył informacji ma charakter ciągły, zautomatyzowany i bezpośredni, co oznacza, że kasa rejestrująca ma możliwość przesyłu informacji w czasie rzeczywistym, proces ten jest automatyczny i zgodny z otrzymanym przez kasę harmonogramem przesyłu danych a także bezpośredni, czyli informacje z kas rejestrujących trafiają bezpośrednio do Centralnego Repozytorium Kas, bez udziału podmiotów pośredniczących.

Obowiązek przesyłu informacji będzie zatem w praktyce realizowany bez udziału człowieka (poza etapem podłączenia kasy do systemu teleinformatycznego), obowiązek nakładany jest jednakże na podatnika, jako że to podatnik jest adresatem normy prawnej.

Art. 1 pkt 2 lit. b (art. 111 ust. 3aa ustawy VAT)

Mając na uwadze problemy związane z brakiem zasięgu sieci komórkowych, brakiem operatorów świadczących na danym obszarze kraju usługi w zakresie zapewnienia dostępu do systemu teleinformatycznego, zaproponowano rozwiązanie umożliwiające w tego typu sytuacjach zmianę sposobu realizacji przez podatników obowiązków nałożonych przez ustawodawcę.

W dodanym przepisie ust. 3aa uregulowano sytuację, gdy podatnik:

- czasowo nie ma możliwości uzyskać połączenia poprzez sieć teleinformatyczną z Centralnym Repozytorium Kas – wówczas obowiązek ten spełnia niezwłocznie po ustaniu przejściowej przyczyny i jednocześnie jest zobowiązany do prowadzenia ewidencji przy zastosowaniu tej kasy rejestrującej,

- trwale nie ma możliwości uzyskać połączenia poprzez sieć teleinformatyczną z Centralnym Repozytorium Kas – wówczas zobowiązany jest do uzyskania zgody naczelnika urzędu skarbowego na przesyłanie informacji z kas rejestrujących do Centralnego Repozytorium Kas w ustalonych odstępach czasowych. O zgodę taką podatnik będzie mógł występować zarówno przed rozpoczęciem prowadzenia ewidencji, jak również w przypadku zmiany warunków dostępu do sieci już w trakcie prowadzenia ewidencjonowania przy zastosowaniu kas.

Art. 1 pkt 2 lit. c (art. 111 ust. 3c ustawy VAT)

W nowym brzmieniu projektowanego art. 111 ust. 3c ustawy VAT określono, że podatnicy mogą stosować do prowadzenia ewidencji nie tylko kasy rejestrujące zakupione (jak dotychczas), ale także używane na podstawie umowy najmu, dzierżawy, leasingu lub umów o podobnym charakterze, które na dzień fiskalizacji są objęte potwierdzeniem Prezesa Głównego Urzędu Miar. Jest to zmiana zapisu w stosunku do dotychczas obowiązujących przepisów, gdzie podatnicy mogli stosować do ewidencjonowania kasy, które na dzień „nabycia” były objęte tym potwierdzeniem, natomiast projektowany zapis zmienia ten moment na „dzień fiskalizacji”. Ponadto zmiana ma charakter rozszerzający i dopuszcza do stosowania przez podatników również kasy, które zostały wynajęte, wdzierżawione lub oddane w leasing.

Art. 1 pkt 2 lit. d oraz lit. e (art. 111 ust. 4 i ust. 4a ustawy VAT)

Zmieniony zapis art. 111 ust. 4 ustawy VAT stanowi, że prawo do uzyskania ulgi na zakup kasy rejestrującej przysługuje podatnikom, u których powstał obowiązek ewidencjonowania i którzy rozpoczęli ewidencjonowanie w obowiązujących terminach. Zgodnie ze zmienioną regulacją będą oni mogli odliczyć od podatku VAT kwotę wydatkowaną na zakup każdej z kas nabytych w związku z powstaniem obowiązku i rozpoczęciem ewidencjonowania w wysokości 90% jej ceny zakupu (bez podatku), nie więcej jednak niż 1000 zł (a nie jak dotychczas nie więcej niż 700 zł). Ponadto przyjęto założenie, że uznaje się, iż kasa została zakupiona w związku z powstaniem obowiązku i rozpoczęciem ewidencjonowania, jeżeli

zakup nastąpił w ciągu 6 miesięcy od dnia rozpoczęcia ewidencjonowania. Podatnicy, aby skorzystać z ulgi na zakup kasy będą mieć zatem pół roku od dnia rozpoczęcia ewidencjonowania na zakup pozostałych kas rejestrujących do prowadzenia ewidencjonowania, na które będzie przysługiwała ulga. Regulacja ta będzie miała zastosowanie również do podatników, którzy niezależnie od obowiązku rozpoczną ewidencjonowanie obrotu i kwot podatku należnego przy zastosowaniu kas rejestrujących i dotychczas nie stosowali kas rejestrujących do ewidencji (ust. 4a). Zmieniona regulacja art. 111 ust. 4 nie będzie miała zastosowania do podatników rozpoczynających ewidencjonowanie przy zastosowaniu innych rodzajów kas rejestrujących, tj. nie umożliwiających połączenia z Centralnym Repozytorium Kas i nie przesyłających w sposób ciągły, zautomatyzowany i bezpośredni informacji z kas rejestrujących do tego systemu.

Art. 1 pkt 2 lit. f (art. 111 ust. 6 ustawy VAT)

Dokonano zmiany (w art. 111 ust. 6 ustawy) warunków na jakich podatnicy są obowiązani do zwrotu odliczonej (zwróconej) kwoty z tytułu zakupu kasy. Wydłużono okres z 3 do 4 lat, do zwrotu przez podatników odliczonych lub zwróconych im kwot wydatkowanych na zakup kas rejestrujących, gdy w tym okresie nie spełnią warunków związanych z użytkowaniem kas. Zgodnie z proponowaną zmianą zwrotu należy dokonać w przypadku zakończenia prowadzenia działalności gospodarczej lub nie poddania kas rejestrujących w obowiązujących terminach obowiązkowemu przeglądowi technicznemu przez właściwy serwis, a nie jak było dotychczas w przypadku „zaprzestania używania kasy”, lub „nie dokonania zgłoszenia kasy do obowiązkowego przeglądu technicznego”. Zmiana w tym zakresie ma charakter doprecyzowujący, ponieważ zapis w dotychczasowym brzmieniu budził wiele wątpliwości interpretacyjnych. Dodatkowo z uwagi na to, że podwyższono kwotę ulgi możliwą do wykorzystania z tytułu zakupu kasy rejestrującej (zmiana art. 111 ust. 4 projektu) z 700 zł do 1000 zł, w przedmiotowym przepisie zaproponowano również zwiększenie wymagań związanych z okresem wykorzystywania kasy rejestrującej przez podatnika w działalności gospodarczej poprzez wydłużenie tego okresu z 3 do 4 lat.

Art. 1 pkt 2 lit. g (art. 111 ust. 6a ustawy VAT)

W projektowanym art. 111 ust. 6a wskazano warunki, jakie musi spełnić kasa rejestrująca, za pomocą której prowadzona jest ewidencja obrotu i kwot podatku należnego. W związku z wprowadzeniem nowego typu kas uzupełniono zapisy przedmiotowego przepisu. Kasa rejestrująca musi umożliwiać połączenie z Centralnym Repozytorium Kas i przysyłać w sposób ciągły, zautomatyzowany i bezpośredni informacje z kasy do tego systemu.

Przepis ten określa także wymóg posiadania przez pamięć fiskalną kasy numeru unikatowego, nadawanego w ramach czynności materialno-technicznych przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

Art. 1 pkt 2 lit. h (art. 111 ust. 6aa – 6af ustawy VAT)

W projektowanym art. 111 ust. 6aa ustawy VAT zawarto regulację, która pozwala prowadzić ewidencję przy zastosowaniu kas rejestrujących, które nie umożliwiają połączenia z Centralnym Repozytorium Kas i nie przesyłają w sposób ciągły, zautomatyzowany i bezpośredni informacji z kas rejestrujących do tego systemu, czyli przy zastosowaniu kas

z kopią papierową i kas z elektronicznym zapisem kopii. Wskazano również obowiązkowe warunki, jakie muszą spełniać te kasy (art. 111 ust. 6ab ustawy VAT).

W związku z tym, że regulacje wprowadzone w zmienianej ustawie (art. 111 ust. 3a pkt 12-13, ust. 3aa, ust. 4, ust. 6a ustawy VAT) dotyczą nowego typu kas, wprowadzono regulację, zgodnie z którą rozwiązania te nie będą miały zastosowania do dotychczas użytkowanych kas (art. 111 ust. 6 ac ustawy VAT).

Jak wskazano wyżej podatnicy, którzy zdecydują się na stosowanie do ewidencji obrotu i kwot podatku przy zastosowaniu kas z kopią papierową lub kas z elektronicznym zapisem kopii nadal będą zobowiązani do zgłoszenia kasy do naczelnika urzędu skarbowego w celu otrzymania numeru ewidencyjnego (art. 111 ust. 6ad ustawy VAT), a także do drukowania kopii dokumentów emitowanych przez kasy z kopią papierową (art. 111 ust. 6ae ustawy VAT).

W projektowanym art. 111 ust. 6af zaproponowano regulację, zgodnie z którą w przypadku zapelnienia się pamięci fiskalnej kas, które nie są kasami z elektronicznym zapisem kopii (chodzi o kasy papierowe, tzw. dwurołkowe), pamięć ta nie podlega wymianie. Regulacja ta pozwala na sukcesywną eliminację kas, które nie posiadają funkcji przesyłu informacji z kas do Centralnego Repozytorium Kas, ani nie posiadają elektronicznego zapisu kopii. Podatnicy, użytkujący kasy z kopią papierową w sytuacji zapelnienia się pamięci fiskalnej takiej kasy, nie mogą dokonać wymiany tej pamięci, a tym samym użytkowania takiej kasy.

Art. 1 pkt 2 lit. i (art. 111 ust. 6fa ustawy VAT)

Obecnie obowiązujące regulacje przewidują obowiązki dla producentów krajowych i podmiotów dokonujących wewnątrzspółnotowego nabycia lub importu kas rejestrujących wprowadzających kasy rejestrujące do obrotu na terytorium kraju. Podmioty te w celu wprowadzenia kas rejestrujących do obrotu na terytorium kraju są obowiązane do uzyskania dla danego typu kas rejestrujących, służących do prowadzenia ewidencji, o której mowa w art. 111 ust. 1 ustawy VAT, potwierdzenia Prezesa Głównego Urzędu Miar (zwanego dalej: „potwierdzenie”), że kasy te spełniają funkcje wymienione w ust. 6a oraz kryteria i warunki techniczne, którym muszą odpowiadać. Przedmiotowe potwierdzenie może być wydane, może nastąpić odmowa jego wydania lub cofnięcie potwierdzenia. Projektowany art. 111 ust. 6fa przewiduje zmianę potwierdzenia. W przypadku zmiany programu pracy kasy rejestrującej Prezes GUM będzie mógł zmienić w drodze decyzji potwierdzenie. W przepisie tym wskazuje się, że w przypadku zmiany programu kasy rejestrującej będą miały zastosowanie odpowiednio przepisy ust. 6b-6f i 6g ustawy VAT (w zakresie uzyskania potwierdzenia). Zatem sama zmiana oprogramowania nie będzie musiała generować konieczności uzyskania od nowa potwierdzenia, które musiałoby obejmować te elementy kasy, które nie ulegają zmianie (sam osprzęt się nie zmienia, zmienia się wyłącznie oprogramowanie).

Art. 1 pkt 2 lit. j (art. 111 ust. 7a pkt 1 ustawy VAT)

W związku z wprowadzeniem możliwości używania przez podatników do prowadzenia ewidencjonowania m.in. kas wynajętych, wdzierżawionych lub leasingowanych, zmianie uległa delegacja ustawowa (art. 111 ust. 7a pkt 1 ustawy VAT) do wydania rozporządzenia

w sprawie sposobu prowadzenia ewidencji obrotu i kwot podatku należnego przy zastosowaniu kas rejestrujących. Ponadto delegację tę uzupełniono o warunki używania i sposób postępowania w przypadku zakończenia działalności gospodarczej przez podatników oraz zakończenia pracy kasy.

Art. 1 pkt 2 lit. k (art. 111 ust. 9 ustawy VAT)

W związku z planowanym wprowadzeniem do obrotu i możliwości używania przez podatników do prowadzenia ewidencjonowania nowego typu kas rejestrujących, które umożliwiają połączenie z Centralnym Repozytorium Kas i mają możliwość przesyłania w sposób ciągły, zautomatyzowany i bezpośredni informacji z kas rejestrujących do tego systemu, należało zmienić i dostosować delegację ustawową dla ministra właściwego do spraw gospodarki do wydania rozporządzenia w sprawie kryteriów i warunków technicznych, którym muszą odpowiadać te kasy rejestrujące.

Art. 1 pkt 3 (art. 111a ust. 1-4 ustawy VAT)

Zapisy projektowanego art. 111 ust. 1-4 ustawy VAT wprowadzają regulacje dotyczące Centralnego Repozytorium Kas, które na mocy projektowanego art. 111 ust. 1 ustawy VAT prowadzi Szef KAS, który jest również administratorem danych w nim zawartych. W projektowanym art. 111a ust. 2 ustawy VAT wskazano cele, jakim służy Centralne Repozytorium Kas, które związane są z odbieraniem i gromadzeniem informacji z kas rejestrujących z prowadzonej ewidencji, w szczególności o przedmiocie i podstawie opodatkowania, kwocie podatku należnego, a także informacji służących identyfikacji poszczególnych transakcji oraz o zdarzeniach, które zaistniały w trakcie użytkowania kas, a które mają istotne znaczenie dla funkcjonowania kas (o fiskalizacji kasy, zmianach stawek podatku, datach dokonania przeglądów technicznych). Centralne Repozytorium Kas służy także do analizy i kontroli informacji z kas rejestrujących. Informacje z kas rejestrujących do Centralnego Repozytorium Kas będą przesyłane za pośrednictwem sieci teleinformatycznej w sposób ciągły, zautomatyzowany i bezpośredni realizowany przez kasy rejestrujące, w postaci elektronicznej odpowiadającej strukturze logicznej, o której mowa w art. 193a § 2 Ordynacji podatkowej (art. 111a ust. 3 ustawy VAT). Zgodnie z projektowanym art. 111a ust. 4 ustawy VAT Szef Krajowej Administracji Skarbowej będzie udostępniał informacje z kas rejestrujących ministrowi właściwemu do spraw finansów, dyrektorom izb administracji skarbowej, naczelnikom urzędów skarbowych, naczelnikom urzędów celno-skarbowych w zakresie niezbędnym do wykonywania obowiązków ustawowych (art. 111a ust. 4 ustawy VAT).

Art. 2

Projektowany przepis (zmiana do ustawy - Prawo o miarach – art. 24 ust. 2 pkt 12) stanowi dostosowanie regulacji przedmiotowej ustawy do zmian wprowadzonych w projektowanym art. 111 ust. 6fa ustawy o podatku od towarów i usług. Proponowane zmiany w ustawie VAT przewidują możliwość zmiany potwierdzenia, o którym mowa w art. 111 ust. 6b ustawy VAT, a tym samym zaistniała konieczność zmiany w tym zakresie również ustawy – Prawo o miarach.

Art. 3

Zgodnie z projektowaną regulacją z dniem wejścia w życie ustawy tworzy się Centralne Repozytorium Kas.

Art. 4

W przepisie przejściowym (art. 4 ust. 1 projektowanej ustawy zmieniającej ustawę VAT), ze względu na wiele sygnałów ze strony służb kontrolnych wskazujących obszary podwyższonego ryzyka występowania nieprawidłowości w zakresie ewidencjonowania, w niektórych branżach zaproponowano wprowadzenie obowiązku stosowania nowego rodzaju kas rejestrujących. Wdrażanie tego obowiązku rozciągnięte jest w czasie. W projektowanym przepisie proponuje się objąć ww. obowiązkiem podatników świadczących usługi motoryzacyjne i wulkanizacyjne oraz dokonujących sprzedaży benzyny silnikowej, oleju napędowego, gazu przeznaczonego do napędu silników spalinowych – od 1 stycznia 2019 r.; świadczących usługi gastronomiczne i budowlane – od 1 lipca 2019 r.; świadczących usługi fryzjerskie, kosmetyczne i kosmetologiczne, usługi w zakresie krótkotrwałego zakwaterowania oraz usługi fitness – od 1 stycznia 2020 r.

Ponadto proponuje się, aby podatnicy wskazani w ust. 1 mogli skorzystać z odliczenia od podatku należnego kwoty wydatkowanej na zakup każdej z kas rejestrujących w wysokości 90% jej ceny zakupu (bez podatku), nie więcej jednak niż 1000 zł (art. 4 ust. 2 projektowanej ustawy zmieniającej ustawę VAT). Jednocześnie jeśli zaprzestaną użytkowania dotychczas stosowanych kas rejestrujących nie będą zobligowani do zwrotu kwot wydatkowanych na ich zakup (art. 4 ust. 3 projektowanej ustawy zmieniającej ustawę VAT).

Art. 5

Przepis przejściowy (art. 5 projektowanej ustawy zmieniającej ustawę VAT) wprowadza regulację na mocy, której podatnicy, którzy nabyli kasy rejestrujące przed wejściem w życie niniejszej ustawy (kasy z kopia papierową i kasy z elektronicznym zapisem kopii) mogą stosować przepisy art. 111 ust. 4 i 6 ustawy VAT w brzmieniu dotychczasowym. Co oznacza, że mogą wykorzystać „ulgę” na zakup kasy rejestrującej na dotychczasowych zasadach, tj. podatnicy, którzy rozpoczną ewidencjonowanie obrotu i kwot podatku należnego w obowiązujących terminach, mogą odliczyć od tego podatku kwotę wydatkowaną na zakup każdej z kas rejestrujących zgłoszonych na dzień rozpoczęcia (powstania obowiązku) ewidencjonowania w wysokości 90% jej ceny zakupu (bez podatku), nie więcej jednak niż 700 zł. Ponadto do podatników, którzy rozpoczęli ewidencjonowanie przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się nadal okres 3 letni na zwrot kwot wydatkowanych na zakup kas, w przypadku gdy zaprzestaną ich używania lub nie dokonują w obowiązującym terminie zgłoszenia kasy do obowiązkowego przeglądu technicznego przez właściwy serwis, a także w przypadku naruszenia warunków związanych z odliczeniem tych kwot, określonych w przepisach wydanych na podstawie ust. 7 pkt 1 i 2.

Art. 6

Przepis ten ogranicza okres ważności potwierdzeń wydanych na podstawie przepisów dotychczasowych dla kas z kopią papierową do 31 grudnia 2018 r., natomiast dla kas z elektronicznym zapisem kopii do 31 grudnia 2022 r.

Wprowadzone ograniczenie związane jest z koniecznością zbilansowania równowagi finansowej państwa, a także okolicznościami gospodarczo-społecznymi. Planowane wprowadzenie nowego typu kas rejestrujących zostało podyktowane koniecznością modernizacji istniejącego systemu kas rejestrujących, który funkcjonuje w Polsce od ponad 20 lat w niezmienionej formie i wykorzystania nowych rozwiązań technologicznych. Unowocześniony system posłuży uszczelnieniu systemu podatku VAT, a także walce z szarą strefą, przez co przyczyni się do wzmocnienia uczciwej konkurencji wśród przedsiębiorców. Obecnie podatnicy mogą stosować kasy rejestrujące z kopią papierową oraz kasy z elektronicznym zapisem kopii. Kasy z kopią papierową nie spełniają wymagań stawianych obecnie. Podatnicy gromadzą dane z tych kas tylko na rolce papierowej, której odczyt i sprawdzenie dla kontrolujących stanowi znaczne utrudnienie. Kasy te nie mają możliwości przesyłania i gromadzenia danych w formie elektronicznej. W związku z tym stopniowe wycofanie tych kas z rynku będzie służyć celom zakładanym w przedmiotowej projektowanej ustawie tj. zapewnieniu szczelności systemu podatkowego i zwiększeniu konkurencyjności wśród uczciwych podatników. Stopniowe wycofanie z rynku kas z kopią papierową (poprzez ograniczenie ważności ich potwierdzeń do końca 2018 roku) i zastąpienie ich nowym typem kas będzie służyło zabezpieczeniu interesu publicznego poprzez większą kontrolę realizowanych transakcji, zwiększenie pewności ewidencjonowania transakcji i poboru podatku, co będzie zabezpieczało interes budżetu państwa. W takiej sytuacji nie może w pełni znaleźć zastosowania zasada ochrony praw nabytych. Jej pełne respektowanie prowadziłoby bowiem do sytuacji, w której jedynie część rynku mogłaby zostać poddana kontroli.

Podjęte działania legislacyjne zapewnią wsparcie dla służb kontrolnych w zakresie realizowanych przez nich zadań i umożliwią skuteczniejszą kontrolę przestrzegania obowiązków ewidencyjnych.

Skrócenie terminu ważności potwierdzeń dla kas z elektronicznym zapisem kopii (koniec 2022 roku) i dla kas z kopią papierową (koniec 2018 roku) wpisuje się w przyjęty ewolucyjny charakter zmian, polegający na systematycznym, powolnym procesie przechodzenia do docelowego systemu kas rejestrujących wyposażonych w funkcję przesyłu informacji z kas do Centralnego Repozytorium Kas. Do końca 2022 r. na rynku będą dostępne kasy z kopią elektroniczną, do końca 2018 r. kasy z kopią papierową, jak i nowe kasy. Producenci przez ten okres będą mieli czas na przystosowanie się do produkcji nowego typu kas spełniających założenia całego, planowanego, nowego systemu.

Jak wynika z wyroków Trybunału Konstytucyjnego, ustawodawca może (...) – przestrzegając konstytucyjnej zasady stanowienia prawa – zarówno rozszerzać uprawnienia ustawy podatkowej oraz promować inne kierunki działania podatników, jak też te uprawnienia znosić bądź likwidować (wyrok z 5 stycznia 1999 r., K 27/98), w szczególności, gdy przyjęte przez niego rozwiązanie nie spełnia założonego celu, a wręcz przeciwnie sprzyja różnego rodzaju

nadużyciom podatkowym (wyrok z 8 stycznia 2009 r., P 6/09). Tym samym pozostawiono odpowiedni czas dla podatników, jak i producentów kas, na dostosowanie się do nowej sytuacji prawnej, zakończenie spraw w toku i podjęcie decyzji uwzględniającej nową sytuację prawną.

Art. 7

Proponowana regulacja ma charakter przejściowy. Dotyczy sprzedaży zarejestrowanej przy zastosowaniu kasy rejestrującej i udokumentowanej paragonem fiskalnym. Jeśli sprzedaż ta była dokonana przed wejściem w życie ustawy, to fakturę, o której mowa w art. 106h ustawy VAT, wystawia się zgodnie z dotychczas obowiązującymi przepisami.

Art. 8

Przepis przejściowy (art. 8 projektowanej ustawy zmieniającej ustawę VAT) wprowadza regulację, na mocy której przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 111 ust. 9 ustawy zmienianej w art. 1, czyli rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 27 sierpnia 2013 r. w sprawie kryteriów i warunków technicznych, którym muszą odpowiadać kasy rejestrujące (Dz. U. z 2013 r. poz. 1076), zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych, które zostaną wprowadzone na podstawie art. 111 ust. 9 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez 24 miesiące od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy i mogą być zmieniane.

Art. 9

Proponuje się, że ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Wejście w życie projektowanej ustawy w innym terminie niż wskazany w *uchwale nr 20 Rady Ministrów z dnia 18 lutego 2014 r. w sprawie zaleceń ujednoczenia terminów wejścia w życie niektórych aktów normatywnych (M.P. z 2014 r. poz. 205)*, gdzie zaleca się, by termin wejścia w życie ustawy o projektach ustaw przyjmowanych przez Radę Ministrów oraz termin wejścia w życie rozporządzeń Rady Ministrów, rozporządzeń prezesa Rady Ministrów i rozporządzeń ministrów, jeżeli ustawa albo rozporządzenia zawiera przepisy określające warunki wykonywania działalności gospodarczej, powinien być wyznaczony na dzień 1 stycznia albo 1 czerwca, uzasadnione jest ochroną ważnych interesów Państwa, które przemawiają za wyznaczeniem innego terminu wejścia w życie aktu normatywnego. Projektowane przepisy służą uszczelnieniu systemu podatku VAT, a także walce z szarą strefą, która w obecnej sytuacji gospodarczej jest zadaniem priorytetowym. Dodatkowo należy zauważyć, że wprowadzone regulacje przyczyniają się do wzmocnienia uczciwej konkurencji wśród przedsiębiorców.

Stosownie do postanowień art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (j.t. Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. poz. 1006, z późn. zm.), projekt ustawy zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji z chwilą przekazania projektu do uzgodnień z członkami Rady Ministrów.